

Małgorzata Zaremba
Kierownik
Referat Udostępniania Dokumentów
Uprawnionym Instytucjom
W OBUiAD IPN w Warszawie

Warszawa, dn. 04.02.2015 r.

Dot. wniosku Komisji Rabinicznej
do Spraw Cmentarzy, nr BUWa-V-55122-547/14,
w sprawie grobów Żydów z Grodziska Dolnego
rozstrzelanych i zakopywanych na miejscowym
cmentarzu żydowskim.

Notatka służbowa
z przeglądu akt umorzonego śledztwa o sygn. S 16/06/Zn
w sprawie zabójstwa kilkunastu osób narodowości żydowskiej w 1942 r.
w Tryńczy i Grodzisku Dolnym
przez funkcjonariuszy państwa niemieckiego.

Ogólne informacje dotyczące akt śledztwa S 16/06/Zn zawarł w piśmie z dnia 14.10.2014 r. prok. Grzegorz Malisiewicz, Naczelnik OKŚZpNP w Rzeszowie (kopia pisma została przesłana do Komisji Rabinicznej w dniu 21.11.2014 r., za pismem BUWa-V-55122-547(9)/14).

W tomie I akt śledztwa mogą znajdować się informacje potrzebne do prac Komisji Rabinicznej.

1. Protokół przesłuchania świadka z dnia 02.09.1975 r. (k. 14-16). Jan Chmura, s. Andrzeja ur. 10.01.1901 r. w Grodzisku Dolnym, zeznał że w okresie „od zniw 1942 do końca tegoż roku tj przez około 5 miesięcy”, około 20 razy, kopał na cmentarzu żydowskim w Grodzisku Dolnym groby, do których chowano zastrzelonych Żydów. Zeznał, że czasem był świadkiem rozstrzeliwania Żydów na cmentarzu. W czasie 5 miesięcy pogrzebał wraz z Józefem Duminem/Dominem, w różnych częściach cmentarza, około 90 Żydów: mężczyzn, kobiety i dzieci. Ofiary były doprowadzane na cmentarz z posterunku w Grodzisku Dolnym, ewentualnie ciała zabitych były dowożone z okolic Grodziska Dolnego, przysiółków Grodziska.
2. Notatka urzędowa OKBZH w Rzeszowie (k. 17) – sporządzona na podstawie ankiet Sądu Grodzkiego w Leżajsku i GKBZH w Warszawie oraz OKBZH w Rzeszowie /dział egzekucje/ oraz rejestru zbrodni hitlerowskich dot. pow. leżajskiego. Zawiera informacje, że w Grodzisku Dolnym do lipca 1942 do końca 1943 r. pochowanych na cmentarzu żydowskim zostało od 95 do 100 osób narodowości żydowskiej (25-30 mężczyzn, 40 kobiet i 25-30 dzieci). Sprawcami egzekucji byli żandarmi m.in.: Matlawski, Iglicki, Jeske i Zbigniew Kowalski oraz SS.
3. Notatka urzędowa kpt. M. Ryby (k. 30-32) zawiera nazwiska kilku ofiar. W dniu 07.08.1942 r., obok domu Józefa Czerwonik, zastrzelono ośmioosobową rodzinę

ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM

Data ..... podpis .....

M. Zaremba

o nazwisku Woksa z Grodziska, przysiółek Krzaki. Tego samego dnia zastrzelono w zabudowaniach Franciszka Czupicha – Nachmana Grunera i jego syna Jankiela, żonę Roizę i córkę Minię zastrzelono na cmentarzu, świadkiem zabicia kobiet był Ludwik Stopyra. W dniu 19.08.1942 r., w zabudowaniach Stanisława Chrupcały w Grodzisku Dolnym, zastrzelono siedmioosobową rodzinę Adama Brunera, ciała zawieszono furmanką do miejsca pochówku (brak wskazania konkretnego miejsca). W kwietniu 1943 r. Jeske i Iglicki zastrzelili na cmentarzu siedmiosobową rodzinę Weingartemów.

4. Protokół przesłuchania świadka z dnia 39.03.1976 r. (k. 46-48), Barbary Brud zeznała, że wiosną 1943 r. widziała prowadzonych na cmentarz Żydów: młodą kobietę, nazywaną Hajcia, jej babkę – Gitlę, zięcia Gitli i jego małe dzieci: dziewczynkę Cylę i chłopca Bumka, później słyszała strzały.
5. Zeznanie Franciszka Pysz z dnia 27.05.1976 r. (k. 71), który słyszał o zastrzeleniu na cmentarzu Żydowskim w Grodzisku Dolnym Sruła Kestenbauma.
6. na kartach od 83 do 86 znajdują się fotokopie spisu ludności z roku 1943, bez określonej miejscowości – kopia dokumentu była już udostępniona Komisji w innych materiałach.

KIEROWNIK
Biura Udostępniania Dokumentów
Uprawnionym Instytucjom
w Oddziale Burze Udostępniania
i Kwalifikacji Dokumentów w Warszawie
M. Zaremba
Małgorzata Zaremba

ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM

Data ..... podpis *M. Zaremba* -

04.11.2015